

**Universiteit
Leiden**
The Netherlands

Juricas Algemene voorwaarden

Voermans, W.J.M.

Citation

Voermans, W. J. M. (1997). Juricas Algemene voorwaarden. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3437>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3437>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

JURICAS

Algemene Voorwaarden

door Wim Voermans

Sinds 1992 kent het nieuw Burgerlijk Wetboek een apart regime voor de hantering van algemene voorwaarden bij contracten. Waar het voor de inwerkingtreding van het NBW nog wel eens wilde gebeuren dat consumenten onaangenaam verrast werden door allerlei aansprakelijkheidsuitsluitingen in 'de kleine lettertjes' van een overeenkomst, zorgen nu de bepalingen van artikel 231 tot en met 247 van Boek 6 BW er voor dat consumenten tegen onredelijk bezwarende bedingen (zoals totale aansprakelijkheidsuitsluitingen, vreemde leveringstermijnen, etc.) in bescherming worden genomen. Via een zogenaamde 'zwarte' en 'grijze' lijst, waarin verboden respectievelijk suspecte vormen van algemene voorwaarden worden opgesomd, regelt het Burgerlijk Wetboek de toelaatbaarheid van een aantal algemene voorwaarden. De gemaakte regeling die de artikelen 231 e.v. van boek 6 BW (afdeling 6.5.3 BW) aanlegt is, in weerwil van de groep die ze wil beschermen, zelf niet erg consumentvriendelijk. De regeling moet gelezen en toegepast worden tegen de achtergrond van het algemene systeem van boek 6 (Algemeen gedeelte van het verbintenisrecht) van het Burgerlijk Wetboek, een wetboek dat overigens een complexe gelaagde structuur kent. Om deze belangrijke regeling uit het BW toch hanteerbaar te maken voor zowel consumenten als diegenen die zich als producent, detaillist, of werkgever bedienen van algemene voorwaarden is, in de JURICAS-reeks van computeradviessystemen, die onder auspiciën van de JURICAS-groep verbonden aan de Erasmus Universiteit Rotterdam worden vervaardigd, een nieuw systeem bij uitgever Koninklijke Vermande verschenen: JURICAS Algemene Voorwaarden.

Dr. WJM Voermans is verbonden aan het Centrum voor Recht, Bestuur en Informatisering en het Centrum voor Wetgevingsvraagstukken van de Katholieke Universiteit Brabant

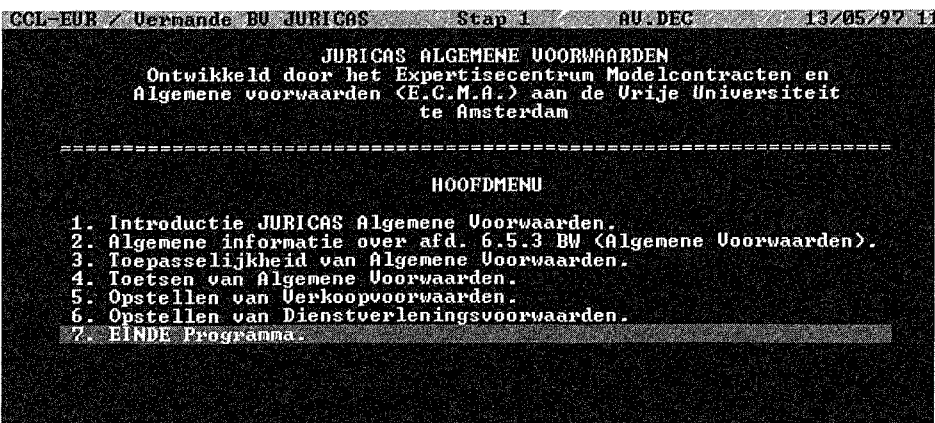

DOEL EN FUNCTIE VAN JURICAS ALGEMENE VOORWAARDEN

JURICAS Algemene Voorwaarden is in aanleg bedoeld voor professionele juristen zoals advocaten, bedrijfsjuristen en juridische adviseurs. De ontwerpers van deze vijfde JURICAS-oot, te weten de JURICAS-groep van de Rotterdamse Erasmus universiteit en het (voormalige) Expertisecentrum Modelcontracten en Algemene Voorwaarden van de Vrije Universiteit van Amsterdam (E.C.M.A.), hadden in eerste instantie deze groep reeds behoorlijk in de materie ingevoerde gebruikers van het systeem op het oog bij het opstellen van het programma. Met name bedoelde de eerste versie van het programma, in de praktijk werkzame juristen behulpzaam te zijn bij het aanpassen van bestaande algemene voorwaarden aan de nieuwe regels van afdeling 6.5.3 BW, gedurende de overgangstermijn die het BW hiervoor bood. Inmiddels ligt – nu het overgangsrechtelijke jaar 1992 reeds lang achter de rug is – het hoofddoel niet langer op de aanpassing, maar is het doel van het programma – door tijdsverloop – verbreed: het programma kan ook assisteren bij het opstellen, bijstellen en toetsen en beoordelen van algemene voorwaarden. Met het programma is het redelijk eenvoudig om modelkoopvoorwaarden naar NBW uit te draaien, of een contract met algemene voorwaarden te beoordelen op houd-

baarheid. Verder adviseert het programma over uiteenlopende zaken zoals het begrip, de status, de hanteerbaarheid en het deponeren van algemene voorwaarden. Met deze functionaliteit komt het programma een aardig eind op het terrein van een algemener publiek dan de professionele juristen waarvoor het programma oorspronkelijk was bedoeld. Ook 'getrainde' leken zouden er mee overweg moeten kunnen, en zelfs, met een kleine bewerking, een algemeen consumentenpubliek. Nu is het nog zo dat, in een aantal gevallen, de geboden uitleg bij de functies van het programma en specifiek juridische terminologie, dat brede gebruik in de weg staan. Dat is jammer want de functies van het programma, vooral die betreffende het toetsen/beoordelen en op- en bijstellen van algemene voorwaarden, zijn zonder meer uiterst interessant voor zowel consumenten, als producenten/detaillisten: hoe minder die last hoeven te hebben van intermedierende juristen, des te beter zijn de kansen dat de consumentenregeling van afdeling 6.5.3 zijn doel bereikt.

Het adviesprogramma JURICAS Algemene Voorwaarden kent in wezen drie hoofdfunctionaliteiten. Ten eerste geeft het systeem, aan de hand van gebruikersinvoer, tekstuele adviezen over problemen rondom de hantering van algemene voorwaarden e.e.a. op basis van de

BW-regeling. Een tweede functionaliteit van het systeem bestaat er in dat met behulp van modelteksten en een ontwerpgeraamte, hulp kan worden geboden bij het zelf opstellen of bijstellen van algemene voorwaarden, met name algemene koop- of dienstverleningsvoorwaarden. De uitleg die het systeem genereert bij de stappen die worden ingevuld, vormt tezamen met de opvraagbare tekstinformatie (over bijvoorbeeld afdeling 6.5.3) de derde functionaliteit van het programma.

HOE WERKT JURICAS ALGEMENE VOORWAARDEN?

De drie functionaliteiten zijn neergelegd in de bekende JURICAS-omgeving. Ruggengraat van het DOS-georiënteerde adviesprogramma zijn adviestrajecten die bestaan uit opeenvolgingen van geannoteerde schermen met vragen die door de gebruiker moeten worden ingevuld. Stap voor stap neemt het systeem de gebruiker bij de hand door een probleemoplossingstraject in de vorm van een vraag-antwoordinteractie. Vult de gebruiker feiten in bij een bepaalde vraag, dan laat JURICAS Algemene Voorwaarden zien welke afleiding uit die ingave wordt gemaakt. Het systeem maakt hierbij gebruik van de JURICAS systeemshell die in het vorige nummer van R&EM reeds werd besproken in het verband van de bespreking van het systeem JURICAS-Curator (zie R&EM 1997, nr. 1, blz. 18).

In JURICAS Algemene Voorwaarden kan in de adviestrajecten tussen de trajectstappen vrijelijk heen en weer worden gestapt, zij het dat de gebruiker wel zelf even moet onthouden naar welke stap hij vooruit of achteruit wil; er moet namelijk een nummer van een eerdere of volgende stap worden opgegeven vóór een uitstapje mogelijk is.

JURICAS Algemene Voorwaarden is een zeer uitgebreid programma. De trajecten die moeten worden doorlopen beslaan vele stappen. In het geval van de casusposities waarmee ik oefende bij het toetsen van een beding waren

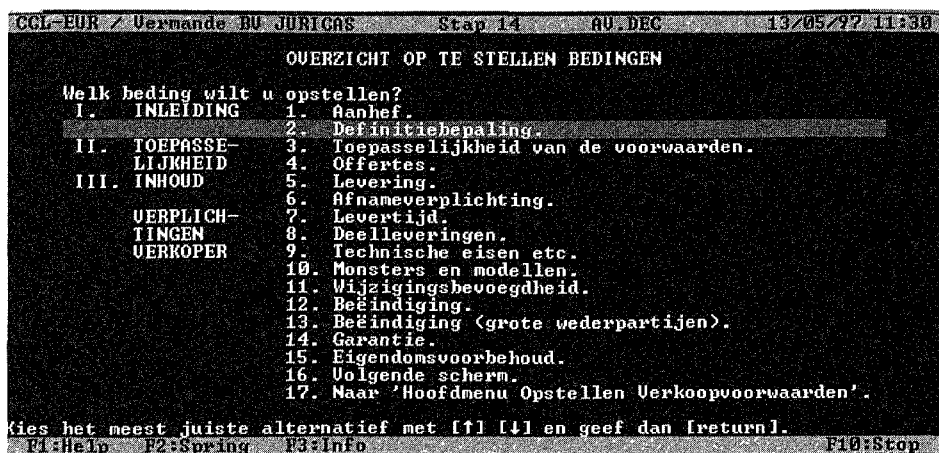
er 47 stappen en bij het opstellen van algemene verkoopvoorwaarden kon ik 30 stappen doorlopen. De informatie (uit de wet, maar ook uit juridische artikelen op het terrein van algemene voorwaarden en jurisprudentie) die het systeem geeft tezamen met de korte vragen is zeer helder, zij het dat het allemaal wat veel is. Een gebruiker loopt in de kluwen van stappen snel de kans het overzicht kwijt te raken.

De twee hoofdtrajecten die het systeem kent, te weten het beoordelen van algemene voorwaarden en het zelf opstellen van verkoop- of dienstverleningsvoorwaarden, hebben elk een wat andere opzet. Bij de beoordeling vraagt het systeem stap voor stap aan de gebruiker wat het geval is; aan het einde van het traject komt JURICAS Algemene Voorwaarden dan met een kort tekstadvies. Dit advies is, samen met de manier waarop het systeem aan dit advies gekomen is, op te slaan, of uit te printen. De module waarin de gebruiker zelf algemene voorwaarden op kan stellen werkt ook via interactieve stappen met de gebruiker maar hier ligt de nadruk meer op het stap voor stap opbouwen van een aantal algemene voorwaarden die onderdeel kunnen gaan vormen van een contract. Deze module bevat dus veeleer een ontwerpstaak waarbij de gebruiker steeds

wordt gevraagd of hij, gezien zijn situatie, een bepaalde modelbepaling op wil nemen. Bij het doorlopen van deze laatste module wordt dus stap voor stap een uitgebreid document, met algemene voorwaarden (of een enkel beding dat als zodanig dienst kan doen in een contract) opgebouwd, met bepalingen die de toets aan de regeling van afdeling 6.5.3 BW kunnen doorstaan. Deze functionaliteit is zeer krachtig en aantrekkelijk voor praktizerende juristen: de moeite die in het communiceren met het systeem wordt gestopt, betaalt zich dubbel terug: er komen niet alleen adviezen, maar ook documenten uit voort die BW-proof zijn. De bepalingen die het systeem genereert zijn echter slechts beperkt manipuleerbaar met de beperkte tekstverwerkingsmogelijkheden die het systeem kent; daarvoor kan beter een externe tekstverwerker gebruikt worden. Verwonderlijk is dat niet als men zich bedenkt dat het systeem van 1992 dateert: inmiddels alweer de Middeleeuwen van de informatica.

EVALUATIE VAN JURICAS ALGEMENE VOORWAARDEN

Al is JURICAS Algemene Voorwaarden een mooi product, wie er mee werkt krijgt onmiddellijk de behoefte aan meer en beter. De mogelijkheden die het programma nu biedt zijn zeer uitgebreid, maar wat in het geval van JURICAS Algemene Voorwaarden meer nog dan andere JURICAS programma's hindert is het gebrek aan manoeuvreermogelijkheden. Zo is het lastig om een goed overzicht te houden binnen de lange adviestrajecten, zelfs met de heen- en weer stap faciliteiten van het programma. Verder doen zich de beperkingen van de DOS-omgeving zeker bij de ontwerpstaak, waarbij het programma een modeldocument opstelt, sterk gevoelen. De mogelijkheden om de tekst te stileren zijn erg gering, en het opslaan en bewerken van documenten onttrekken zich aan de greep van de gebruiker. Voor verwende Windows-applicatiegebruikers

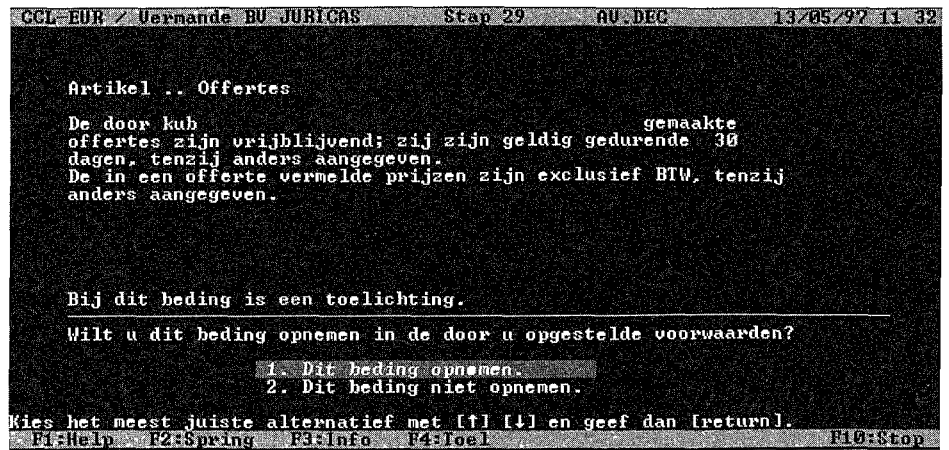
beginnen dit zo stilaan belangrijke hinderpalen bij het gebruik van het programma te worden. Het systeem dwingt de gebruiker op dit ogenblik te veel in een keurslijf. De inhoud van het programma maakt veel goed. Het programma heeft een heldere en eenvoudige opzet, bevat goede en uitgebreide – zij het kort weergegeven – informatie, geeft bruikbare adviezen en creëert hele beste modeldocumenten met daarin beproefde algemene voorwaarden. Met deze eigenschappen is JURICAS Algemene Voorwaarden manifest een hele goede hulp voor de professionele jurist die wordt geconfronteerd met juridische problemen betreffende de algemene voorwaarden en de regeling van 653 BW. Ook latent kent JURICAS Algemene Voorwaarden mogelijkheden met een enkele kleine aanpassing is, zo dunkt me, het programma geschikt te maken voor een breed consumentenpubliek. Wellicht is dat te overwegen als dit programma in de steigers gaat. Met een lanceerdatum die alweer in 1992 ligt is daar inmiddels alle reden toe.

PRIJS- EN PRODUCT-INFORMATIE

Abonnement stand alone installatie f 495
 Abonnement netwerk installatie (5 gebruikers) f 1395

(prijzen ex BTW)

Uitgeverij Koninklijke Vermande B.V.
 Platinastraat 33
 8211 AR Lelystad
 Tel 0320 237777
 Fax 0320 226334

BEOORDELINGSMATRIX

Product	JURICAS Algemene Voorwaarden
Soort product	Juridisch adviesstelsel op het gebied van de NBW regeling van algemene voorwaarden
Uitgever	Koninklijke Vermande
Auteurs, redactie	H.J. Bakker, R.H.C. Jongeneel, T.H.M. Van Wechem, i s m R.V. de Mulder en G. van Noortwijk
Inhoud	Juridisch adviesstelsel dat adviseert en assisteert bij het toetsen, opstellen en bijstellen van algemene voorwaarden
Systeemvereisten	PC met MS-DOS besturingssysteem, met minimaal 256 Kb werk geheugen-ruimte. Uitsluitend geschikt voor IBM of IBM compatible computers
Prijs	Stand alone installatie f 495 Netwerk installatie (5 gebruikers) f 1395 (prijzen ex BTW)
Effektiviteit	Redelijk. De vele stappen van het adviestraject zorgen er bij de beoordeling van algemene voorwaarden door het programma wel voor dat het lang duurt voordat het advies tot stand komt
Vormgeving	Redelijk (MS-DOS)
Gebruiksgemak	Redelijk. De sobere tekstverwerkingsfaciliteiten en de weinige overzichtsfuncties geven snel een dwangbuuservaring
Taegvoegde waarde	Goed. Complexe materie van de regeling van de algemene voorwaarden helder in kaart gebracht en in een transparant adviesstelsel systeem ondergebracht. Beoordeling van algemene voorwaarden naar overeenstemming met het BW-regeling is goed mogelijk voor professionele juristen. Verder biedt het programma goede mogelijkheden voor het ontwerpen van algemene voorwaarden
Relatieve waarde	(Nog) Niet bruikbaar voor breed publiek, maar goed bruikbaar voor professionele juristen (advocaten, notarissen, bedrijfsjuristen, etc.)